

BREAKING NEWS

Съдържание

---

1. **Безразсъдното и безразборно насилие на президента Ердоган над политическите му опоненти предвещава несигурност за проектите за транзит на енергия в Турция**

Newsletter Content

---

1. **President Erdogan's reckless and indiscriminate assault on political opponents in Turkey spells uncertainty for energy transit projects**

BREAKING NEWS

Безразсъдното и безразборно насилие на президента Ердоган над политическите му опоненти предвещава несигурност за проектите за транзит на енергия в Турция

Илиян Василев 23.11.2016, Bulgaria Analytica

Радикалното отклонение на президента Ердоган от предишните му политики спрямо кюрдското малцинство и техните политически представители в турския парламент може да доведе до провал на амбициозните планове на Турция да се превърне в основен енергиен център за потоците газ и нефт, предназначени за износ за ЕС и световния пазар.

Ердоган води война не само срещу ПКК, но и срещу всички кюрди, за което свидетелства арестът на единия от водачите на Народнодемократическата партия (НДП), Селухатин Демирташ, който бе арестуван заедно с още поне 11 депутати в атмосферата на явна ескалация на репресиите след опита за преврат.

Задълбочаването на войната на правителството срещу кюрдите в югоизточните региони на страната може да

сложи край на безрисковата среда за всички основни транзитни проекти, минаващи през Турция – както вече изградените, така и онези, които са все още във фаза на планиране.

Според сведенията, поредицата от бомбени взривове по газопровода от Иран, включително един атентат през последните две седмици, са дело на ПКК и може да са сигнал за навлизане в нова спирала на несигурност. Това от своя страна може да застраши ако не целия напредък, то поне ядрото на оперативната функционалност на критични инфраструктурни звена по протежение на южния газов коридор, както в Турция, така и в целия регион. Повечето интерконектори и проекти за разширения на транзитната система зависят от непрекъснатостта на потоците газ, преминаващи през Турция и идващи от Иран, Ирак, Грузия (газопроводът Баку-Тбилиси-Ерзерум), но също и от безопасното транзитно преминаване към Европа на природен газ, добит от Израел и Египет в Източно Средиземно море.

Заслужава да се отбележи, че поради сериозни промени в световната търговия на газ, всички мащабни газови инфраструктурни проекти като TANAP (\$ 9,7 милиарда) изпитваха нарастващи проблеми по отношение на осигуряването на достатъчно финансиране от капиталовите пазари. Работещите по TANAP и TAP бяха оставени без избор и се наложи да се обърнат за помощ към Световната банка, ЕБВР и ЕИБ. Тази година Световната банка отложи на няколко пъти одобрението на финансиране и за азерската, и за турската част на TANAP и най-новият краен срок за

BREAKING NEWS

одобрение на кредита от \$ 400 милиона за TANAP е в края на ноември.

ЕБРР от своя страна обеща да предостави половин милион евро собствени средства и да набере още 1 милиард евро за ТАР.

Политически мотивираните терористични атаки срещу ключова инфраструктура в Турция тревожат силно банковата общност.

Добавената уязвимост и по-високи рискове за сигурността може да означава необходимост от повече корпоративни и дори държавни гаранции за всички проекти по Южния газов коридор, което може да доведе до допълнителни забавяния и да задейства негативна верижна реакция.

Тези фактори може да променят драстично и очакванията, че основният проект за транспортиране на газ от Шах Дениз – 2 за Европа ще е на обща стойност от приблизително \$ 45 милиарда.

ПКК гледат на тръбопроводите като на законни военни цели, тъй като те причиняват значителни щети на репутацията и на способността на турското правителство да гарантира свободно и непрекъснато преминаване на въглеродородни молекули през турска територия. Полагането на нови тръби под земята като контрамярка няма да реши проблема, тъй като няма да затрудни целенасочените атаки.

След юли 2015 г. примирието между ПКК и Ердоган се провали и през следващия месец последваха поредица от бомбени нападения, насочени към ключова транзитна инфраструктура – газопровода от Азербайджан, от Иран и петролопровода от Северен Ирак за Джейхан. И сякаш за да не остави съмнение у правителството и

международната общественост относно истинските намерения и възможности на ПКК, организацията извърши нападение срещу влак, превозващ тръби за газопровода TANAP.

Вероятността от по-нататъшно влошаване на отношенията между президента Ердоган и различните представители на кюрдския народ, може да доведе до по-високи рискови премии върху заемния капитал, до закъснения и в крайна сметка, до преразход.

ПКК и НДП са вкарани насила в конфронтация с управляващата партия, чиито представители са преки бенефициенти на по-голямата част от генерираните ползи от проекта за транзитната инфраструктура.

В случай, че атаките на ПКК продължат да зачестяват, ще бъдат сериозно застрашени плановете за пренос на 16 милиарда куб.м. годишно от Азербайджан, на 10 милиарда куб.м. / год от Иракски Кюрдистан и до 10 милиарда куб.м. / год от Иран до 2020 г. и далеч по-амбициозните плановете след този период, включително за пренос на газ от Израел.

Негативните сценарии за бъдещето на Турция като газов хъб в региона, в контекста на маниакалното преследване на допълнителни президентски правомощия от страна на Ердоган и неговата отдаденост на стремежа да унищожи всички идентифицирани крепости на основните му врагове – от Гюлентистите до кюрдите – ни дават основания да направим предположения за това, което очаква Турция в бъдещето.

BREAKING NEWS

Всички тези фактори ни дават основание за един нов поглед и към съществуващите и възможни алтернативни маршрути за заобикаляне на Турция или, казано с други думи, за търсене на решения от типа „План Б“.

По отношение на Шах Дениз-2, може да се стигне до преразглеждане на проектите за пренос на природен газ за Европа чрез терминали за втечен природен газ в Грузия и терминали за регазификация в Украйна, България и Румъния. Технологичният напредък и намаляването на разходите може значително да подобри икономическите параметри на Черноморския транзит на газ.

„Умението“ на президента Ердоган да си създава нови врагове може да замрази плановете за газопроводи на дъното на Източното Средиземноморие и да доведе до отклоняване на потоци към алтернативни проекти в Гърция или към терминали за втечен природен газ в Египет и Кипър.

По-високият рисков профил на транзитните проекти през Турция също може да доведе до обмисляне на опции за доставка на газ за търговците в Югоизточна Европа чрез ТАР, интерконекторите и през всички транзитни маршрути водещи на север, до Централна и Източна Европа, които досега разчитаха на газ, идващ от турска територия.

Това ще даде положителен тласък на терминалите за втечен природен газ в Гърция, особено поради факта, че достъпът до световния пазар на втечен природен газ е от съществено значение за региона, за да се запази конкурентния натиск върху монополните доставки от Русия.

Така възниква пряка заплаха не само за физическата цялост на газопроводите, но и за доверието в основните идеи за развитието на втория и третия етап от Шах Дениз, както и други газови полета в азербайджанската офшорна зона. Ако няма сигурност, че газът, произведен в Каспийско море, ще може да достигне безопасно целевите пазари в Италия или Централна и Източна Европа, едва ли някой би поел риска да инвестира в ъпстрийм и мидстрийм проекти, зависими от транзит през политически несигурната и рискова турска територия.

Най-лошото от всичко е, че Ердоган фактически даде силен коз на Русия и Газпром, поради почти неограниченото влияние на Москва над курдите в региона, от което Кремъл може да се възползва във всеки един момент и да притеснява инвеститорите и търговците, разчитащи на уязвимата транзитна инфраструктура на Турция.

Досега президентът Ердоган пренебрегваше предупредителните червени светлини в действията си спрямо курдите, но рискувайки бъдещето на такъв ключов инфраструктурен проект за Турция, той предприема хазартна стъпка, която в крайна сметка може да доведе до свалянето му от власт.